

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності МЕН

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти бакалаврський

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

освітня програма Міжнародні економічні відносини

спеціалізація _____

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“28” серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Казакова Н.А., к.геогр.наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Коваленко Р.С., к.е.н. доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від “27” серпня 2020 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Надія КАЗАКОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «Міжнародні економічні відносини»
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис)

Надія КАЗАКОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “28” серпня 2020 року, протокол № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності МЕВ» складена відповідно до освітньо-професійних програм

«Міжнародні економічні відносини»,
підготовки бакалавра
за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності МЕВ» є ознайомлення студентів з основами науковими засадами сучасних міжнародних економічних відносин, принципами їх здійснення та механізмом реалізації, надання їм знань термінологічного характеру.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність до абстрактного, креативного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів і перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів.

ЗК3. Здатність систематизувати та синтезувати інформацію з різних джерел, використовуючи інноваційні підходи та технології, програмне забезпечення з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів МЕВ

ЗК4. Здатність працювати самостійно та в команді, вміти брати на себе ініціативу і відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей

ЗК5. Здатність самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних економічних відносин, ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність формувати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

ФК3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини

ФК5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науковотехнологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

ФК6. Знання та розуміння принципів соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів МЕВ і їхнього впливу на економічний розвиток країн.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	

1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
30 год.	12 год. (в т.ч. 4 - ауд, 8 - дист)
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
75 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Міжнародні економічні відносини як галузь науки та її понятійний апарат

Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу «Вступ до спеціальності МЕН»

Предмет, значення і завдання курсу. Передумови виникнення та розвитку навчальної спеціальності з міжнародних економічних відносин. Сучасний стан і тенденції. Наукові та навчальні центри України в галузі міжнародних відносин. Провідні українські та зарубіжні вчені з міжнародних економічних відносин.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна як провідний вищий навчальний заклад України і один з перших вищів, що ввів до навчального процесу підготовку фахівців з міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Понятійний апарат науки

Відтворювальний процес і його структура. Фактори виробництва. Потенціал: економічний, науковий, інтелектуальний. Природно-ресурсний потенціал (ПРП). Геоелектроніка і геополітика. Економічний розвиток економічне зростання. Міжнародна система національних рахунків. Індекс розвитку потенціалу (ІРП). Конкурентоспроможність. Форми територіальної організації виробництва «Поліус зростання». Вільні (спеціальні) економічні зони. Офшори.

Розділ 2. Світогосподарські процеси, їх складові, закони, тенденції, проблеми розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Тема 1. Світова економічна система і глобальна економіка

Світогосподарські процеси. Світова економічна система і її структура. Система світового господарства. Періодизація економічних укладів. Світові економіка і її сектори АПК і його сфери. Міжнародні відносини. МЕН і її основні форми. Міжнародна торгівля. Світовий ринок.

Тема 2. МЕН як важлива складова світогосподарських процесів

Основні складові світо господарських процесів, МЕН в системі світо господарських процесів. Географічний поділ праці. Етапи геоелектронічної діяльності. Інтернаціоналізація господарської діяльності та транснаціоналізація як форма міжнародних економічних відносин на мезорівні. Єврорегіони.

Тема 3 Світ-система протиріччя та сучасні концепції її розвитку.

Система як наукове поняття. Світ-система за І. Валлерстайном.

Типи країн світу. Циклічність економічного розвитку. Проблеми країн «Периферії». Якість життя народів країн світу. Стратифікація доходів населення світу. Проблема відносин «Центр-периферія».

Тема 4. Міжнародні організації і їх роль у світогосподарських процесах

ООН. Спеціалізовані установи ООН. МВФ. Група Світового банку. СОТ, ВТО, ОБСЄ, ОПЕК.

Тема 5. Україна в системі сучасних світогосподарських процесах.

Україна в системі світо господарських процесів. Оцінка геоелектронічного положення. Сукупний економічний потенціал України. Проблеми економічного розвитку України як незалежної держави. Україна у сучасній системі світового господарства. Геоелектронічна стратегія України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Розділ 1. Міжнародні економічні відносини як галузь науки та її понятійний апарат												
Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу «Вступ до спеціальності МEB»	6	2	2			2	7	2				5
Тема 2. Понятійний апарат науки	17	6	2			9	27	2				25
Разом за розділом 1	23	8	4			11	34	4				30
Розділ 2. Світогосподарські процеси, їх складові, закони, тенденції, проблеми розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин												
Тема 3. Світова економічна система і глобальна економіка	21	4	2			15	20	2				18
Тема 4. МEB як важлива складова світо господарських процесів	25	6	2			17	17	2				15
Тема 5 Світ-система протиріччя та сучасні концепції її розвитку	27	6	3			18	17	2				15
Тема 6. Міжнародні організації і їх роль у світогосподарських процесах	12	4	2			6	15					15
Тема 7. Україна в системі сучасних світогосподарських процесів	12	2	2			8	17	2				15
Разом за розділом 2	97	22	11			64	86	8				78
Усього годин	120	30	15			75	120	12				108

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, значення і завдання курсу «Вступ до спеціальності МEB»	2
2	Понятійний апарат науки	2
3	Світова економічна система і глобальна економіка	2
4	МEB як важлива складова світогосподарських процесів	2
5	Світ-система протиріччя та сучасні концепції її розвитку	3
6	Міжнародні організації і їх роль у світогосподарських процесах	2
7	Україна в системі сучасних світогосподарських процесах	2
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Опрацювання питань з професійного призначення та умов використання спеціалістів з міжнародних економічних відносин	2	5
2	Опрацювання питань з розвитку МЕВ та їх сучасної структури	9	25
3	Опрацювання питань з використання термінологічного апарату МЕВ	15	18
4	Опрацювання питань з ролі та значення МЕВ в умовах глобалізації світового господарства	17	15
5	Опрацювання питань з розвитку інтеграційних процесів у світовому господарстві	18	15
6	Опрацювання питань з структури сучасної системи світогосподарських процесів	6	15
7	Опрацювання питань з ролі України в системі світового господарства	8	15
	Разом	75	108

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

7. Методи навчання

Методи навчання включають:

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: пояснення, інструктаж, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи;
- методи стимулювання навчальної діяльності: навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні;
- методи контролю і самоконтролю у навчанні: усний, письмовий, тестовий, графічний, дистанційний.

8. Методи контролю

Контрольні заходи проводяться з метою оцінки рівня підготовки студента з дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюються у вигляді поточного (Оцінка виконаних рефератів за заданною тематикою на заняттях, виконання тестових завдань) і підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням засвоєння окремих розділів.

У разі настання / продовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Вступ до спеціальності МЕВ», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=180>

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

Тестові завдання – 40 б (20х2).

Тестові завдання додаються.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни:

Поточний контроль – 60 б, підсумковий контроль – 40 б.

Екзамен

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
60								

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Поточний контроль 60 балів, в т. ч:*Виконання реферату – 30 балів*

Критерії оцінювання реферату з дисципліни «Вступ до спеціальності міжнародні економічні відносини»

Оформлення реферату 10 балів.

Повнота викладеної інформації 10 балів.

Захист реферату 10 балів.

Теми рефератів та термінів з дисципліни «Вступ до спеціальності міжнародні економічні відносини» додаються.

Тестове завдання - 30 балів, 15 питань по 2 бали за кожну вірну відповідь (15х2)

Тестові завдання з дисципліни «Вступ до спеціальності міжнародні економічні відносини» додаються.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

2 теоретичних питання – 20 б (2х10).

Тестові завдання – 20 б (20х1).

Питання до екзамену та тестові завдання додаються

У разі настання / подовження дії **обставин непереборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Вступ до спеціальності МЕВ», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=180>

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

Тестові завдання – 40 б (20х2).

Тестові завдання додаються.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Усне опитування на практичних заняттях, написання та захист рефератів, виконання тестів, поточний та підсумковий контроль.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Голиков А.П. Международные экономические термины: словарь- справочник: А.П. Голиков, П.А. Черномаз. – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 376 с.
2. Голиков А.П. Економіка України: навч. посіб. / А.П. Голиков, Н.А.Казакова, О.А.Шуба. – К.: Знання, 2009. – 286 с.
3. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голикова, О. А. Довгаль. – Х.: Хну імені В.Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
4. Світова економіка: підручник / за ред. А.П. Голикова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015. – 268 с.

Допоміжна література

1. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. – К.: Знання, 2011. – 640 с.
2. Міжнародні організації / А. П. Голиков, С. Гасім, О. В. Журавльов. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014 . – 120 с.
3. Світове господарство та міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / А. П. Голиков та ін. – Симферополь : СОНАТ, 2003. – 432 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Central Intelligence Agency: The World Factbook URL: <http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>
2. Organisation for economic cooperation and development URL: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode>

3. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав URL: <http://www.cisstat>.
4. Міжнародна торгова палата URL: <http://www.iccwbo.org>
5. Міжнародний валютний фонд URL: <http://www.imf.org>
6. Міністерство закордонних справ України URL: [http:// www.mfa.gov.ua](http://www.mfa.gov.ua).
7. Організація об'єднаних націй URL: <http://www.un.org>
8. Світова організація торгівлі URL: <http://www.wto.org>
9. Світовий Банк URL: [http:// www.worldbank.org](http://www.worldbank.org).

Методичне забезпечення

1. Голіков А.П. Вступ до спеціальності міжнародні економічні відносини: навч. посіб./А.П. Голіков, Н.А.Казакова. – Х.:ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 133 с.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=180>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Вступ до спеціальності МЕВ», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=180>